

Puzzel: Wanneer is een gebied een staat?

Korte omschrijving werkvorm

Bij deze puzzel gaan leerlingen aan de slag met de kenmerken van een (rechts)staat. Er zijn in Europa verschillende regio's die graag een onafhankelijke staat willen worden. In ieder geval is een deel van de bevolking van die regio's daar voorstander van. Maar wat hebben regio's eigenlijk nodig om een onafhankelijke staat te zijn?

Voor een vmbo-klas gebruikt u alleen de eerste puzzel-set (A), over de kenmerken van een staat. Voor een havo/vwo-klas kunt u de tweede puzzel-set (B) toevoegen, die ook de kenmerken van de rechtsstaat erbij betreft.

Leerdoel

- Leerlingen verdiepen zich in de kenmerken van een (rechts)staat.
- Leerlingen ontdekken welke concrete zaken bij de kenmerken van een (rechts)staat horen.

Bronnen

Breeman, G.E., Noort, van, W.J., Rutgers. M.R., De bestuurlijke kaart van Nederland, Uitgeverij Coutinho (Bussum 2012)

Duur

15 tot 20 minuten

Benodigdheden

- Werkblad 1 (vmbo)
- Werkblad 2 (havo/vwo)
- Scharen

Handleiding

1. Vertel de leerlingen dat niet iedere regio die onafhankelijk wil worden dit zomaar voor elkaar krijgt. De staat waar een regio toe behoort, zal vaak geen voorstander zijn van de afscheiding van een regio, en zal dan ook alle wettelijke middelen inzetten om die afscheiding te voorkomen. Dat is nu in ieder geval zo in de kwestie Catalonië. De vraag in deze opdracht is: aan welke kenmerken moet een gebied voldoen om een (rechts)staat te zijn?
2. Maak groepjes van vier leerlingen en geef ieder groepje een schaar.
3. Vmbo-klas: Geef ieder groepje Werkblad 1.
Havo/vwo-klas: Geef ieder groepje Werkblad 1 en 2.
4. Leg uit dat op het werkblad een aantal puzzelstukken te zien zijn. Deze puzzelstukken zijn willekeurig geplaatst op het werkblad. De leerlingen moeten zelf de puzzelstukken uitknippen en in de juiste volgorde leggen. Zie de toelichting bij punt 5.
5. Vmbo-klas: Vertel dat een staat vier kenmerken heeft die onder het brede puzzelstuk 'staat' moeten liggen. De overige puzzelstukken zijn onderwerpen die elk over een van

die vier kenmerken gaan. Per kenmerk zijn er twee onderwerpen. De leerlingen moeten alle onderwerpen bij het juiste kenmerk leggen.

Havo/vwo-klas: Vertel dat een staat vier kenmerken heeft die onder het puzzeldeel 'staat' moeten liggen. De overige puzzelstukken zijn onderwerpen die elk over een van die vier kenmerken gaan. Per kenmerk zijn er twee onderwerpen. De leerlingen moeten alle onderwerpen bij het juiste kenmerk leggen. Onder het andere puzzeldeel ('rechts-') horen vier kenmerken die een staat tot een *rechtsstaat* maken. Ook hier moeten de leerlingen weer twee onderwerpen per kenmerk neerleggen (en bij één kenmerk drie).

6. Help leerlingen bij het invullen van de puzzel en loop langs de groepjes. Als leerlingen zeggen dat ze klaar zijn, controleert u de uitkomst van de puzzel met het antwoordmodel.
7. Bespreek de resultaten van de puzzel klassikaal. Welke kenmerken hebben leerlingen in de bovenste rij gezet en welke onderwerpen horen daarbij? Wat valt leerlingen op?
8. Als gebieden een eigen (rechts)staat willen worden, moeten ze dus aan die verschillende kenmerken voldoen. Welke van deze kenmerken zijn het moeilijkst om aan te voldoen? Over welk kenmerken gaat het nu vooral bij het conflict tussen Catalonië en Spanje?

Puzzelstukken A

STAAT			
Inwoners op het platteland	Bevolking	Ambassades openen	Lid van de Verenigde Naties (VN)
Grenzen met andere landen	Erkend door andere staten	Bevoegd gezag	Grondgebied
Bestuurlijke organisatie	Grenzen met wateren	Inwoners in steden	Politie

Puzzelstukken B

RECHTS-			
Hoor en wederhoor	Verkiezingen	Wetgevende macht	Vrije verkiezingen
Geheime verkiezingen	Uitvoerende macht	Vrijheid van onderwijs	Geen censuur
Grondrechten	Onafhankelijke media	Rechterlijke macht	Recht op een eerlijk proces
			Trias Politica

Antwoordmodel

RECHTS-				STAAT			
Trias Politica	Verkiezingen	Grond-rechten	Onafhanke-lijke media	Grondgebied	Bevolking	Bevoegd gezag	Erkend door andere staten
Wetgevende macht	Vrije verkiezingen	Vrijheid van onderwijs	Geen censuur	Grenzen met andere landen	Inwoners in steden	Politie	Lid van de Verenigde Naties (VN)
Uitvoerende macht	Geheime verkiezingen	Recht op een eerlijk proces	Hoor en wederhoor	Grenzen met wateren	Inwoners op het platteland	Bestuurlijke organisatie	Ambassades openen
Rechterlijke macht							